

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/18903. számú
törvényjavaslat**

az ifjúsággal kapcsolatos egyes állami feladatokról

**Előadó: Dr. Göncz Kinga
ifjúsági, családügyi, szociális
és esélyegyenlőségi
miniszter**

Budapest, 2005. december

2006. évi törvény

az ifjúsággal kapcsolatos egyes állami feladatokról

A Magyar Köztársaság állampolgárainak közös felelőssége, hogy minden fiatal aktív alakítója lehessen a hazánk társadalmi és gazdasági haladását szolgáló folyamatoknak, illetve egyenlő eséllyel részesülhessenek azok eredményeiből. A célok elérése érdekében – az Alkotmánnyal, az Európai Unió és az Európa Tanács célkitűzéseivel összhangban – az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

Általános rendelkezések

A törvény célja

1. §

E törvény célja az ifjúságot érintő egyes állami feladatok kijelölése, az ifjúság programjait, szervezeteit, kezdeményezéseit segítő támogatási rendszer, valamint az országos és regionális ifjúsági szolgálat szervezetének meghatározása, továbbá az ifjúsági koordinációban és a döntéshozatalban való ifjúsági részvétel rendszerének kiépítése.

Értelmező rendelkezések

2. §

E törvény alkalmazásában

- a) ifjúság: a 14–30 év közötti személy,
- b) ifjúsági szervezet: az ifjúsági céllal bejegyzett társadalmi szervezet – ide nem értve a pártokat, a munkaadói és munkavállalói érdek-képviselői szervezeteket, illetve a biztosító egyesületeket –, a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló 1990. évi IV. törvény 13. §-ának (3) bekezdése alapján ifjúsági céllal létrehozott egyházi jogi személy, vagy alapítvány,
- c) országos ifjúsági szervezet: az a b) pont szerinti szervezet, amelynek tevékenysége legalább három régióra kiterjed,
- d) ifjúsági közösség: az a) pont szerinti személyek jogi személyiséggel nem rendelkező, együttműködő csoportot alkotó közössége.

Országos Ifjúsági Program

3. §

(1) A Kormány az ifjúságpolitika aktuális feladatainak meghatározása érdekében – az Ifjúsági Alap Tanácsával együttműködve – Országos Ifjúsági Programot (a továbbiakban: Program) alkot.

(2) A Program keretében a gyermekek és az ifjúság lehetőségeinek bővítése, életminőségének javítása érdekében – elsősorban az oktatáspolitika, a foglalkoztatás, a lakáshoz jutás, a művelődés, a kultúra és a sport területén – meg kell határozni

- a) az elérendő rövid távú célokat,
- b) a célok megvalósításához szükséges feladatokat és azok ütemezését,
- c) a feladatok elvégzéséhez szükséges eszközöket és a megvalósításban részt vevő intézményeket és szervezeteket,
- d) a feladatok megvalósításához szükséges pénzügyi forrásokat.

(3) A Program két évre szól. A Program előkészítésében az ifjúságpolitikai kérdésekben érintett állami szervek és az Ifjúsági Alap Tanácsa vesz részt. A Program tervezetét az Ifjúsági Alap Tanácsa megtárgyalja. A Programnak a Kormány elé terjesztéséről az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter (a továbbiakban: miniszter) gondoskodik.

(4) A Kormány a Programot kétévenként a teljesítésről készült jelentés alapján felülvizsgálja.

(5) A Program teljesítéséről szóló jelentésben be kell számolni a Programban meghatározott célok érdekében megtett intézkedésekről, azok eredményeiről és hatásairól, az ifjúságpolitikai feladatok megvalósulásának üteméről, valamint az esetleges elmaradásokról, azok indokáról és a teljesülés érdekében szükséges további feltételekről.

(6) A Program teljesítéséről szóló jelentés tervezetét az Ifjúsági Alap Tanácsa megtárgyalja és véleményezi.

Az Ifjúsági Alap

4. §

A gyermekek és az ifjúság programjait, szervezeteit, intézményeit, kezdeményezéseit és az azokat segítő szolgáltatásokat az Ifjúsági Alap a központi költségvetés elkülönített, fejezeti kezelésű előirányzataként támogatja.

*Az Ifjúsági Alap Tanácsa***5. §**

- (1) Az Ifjúsági Alap Tanácsa dönt
- a)* az Alap éves felhasználásának irányairól és arányairól,
 - b)* a rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználásáról és a régiók közötti felosztásáról,
 - c)* az országos pályázatok elbírálásáról, a támogatás odaítéléséről,
 - d)* a döntése alapján átadott pénzeszközök támogatási szerződéstől eltérő felhasználása esetén a támogatás visszafizettetéséről.
- (2) Az Ifjúsági Alap Tanácsa részt vesz
- a)* a Program kidolgozásában és véleményezi az annak végrehajtásáról szóló jelentést, valamint
 - b)* az ifjúságpolitika célkitűzéseinek, fejleményeinek a társadalommal való megismertetésében.
- (3) Az Ifjúsági Alap Tanácsának elnökét a miniszter nevezi ki. Az elnök és a tagok megbízatása három évre szól. Az Ifjúsági Alap Tanácsának elnöke és tagja büntetlen előéletű cselekvőképes személy lehet.
- (4) Az Ifjúsági Alap Tanácsának elnöke a miniszter képviselője, további tagjai
- a)* a Kormány által kijelölt hat személy,
 - b)* a helyi önkormányzatok országos érdek-képviselői szervezetei által közösen delegált egy személy,
 - c)* a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája által közösen delegált egy személy,
 - d)* az egyházi ifjúsági szervezetek által közösen delegált egy személy,
 - e)* az országos ifjúsági szervezetek által – külön jogszabályban meghatározottak szerint – delegált négy személy.
- (5) Az Ifjúsági Alap Tanácsának tagjait a miniszter nevezi ki. A miniszter a (4) bekezdés *b)*–*e)* pontja szerinti jelölést csak abban az esetben utasíthatja el, ha a jelölt nem felel meg a (3) bekezdés szerinti feltételeknek.
- (6) Az Ifjúsági Alap Tanácsának ülései és döntései nyilvánosak.

*Az Ifjúsági Alap támogatási céljai***6. §**

Az Ifjúsági Alap bevételi forrásaiból támogatni lehet

a) a helyi önkormányzatok gyermekekkel és ifjúsággal kapcsolatos feladatainak fejlesztését, bővítését, így különösen a 7. §-ban meghatározott szolgáltatások finanszírozását,

b) a 22. § alapján létrehozott helyi ifjúsági tanácsok működését,

c) a gyermekek és az ifjúság testi, lelki, szellemi fejlődését segítő programokat, azon belül különösen

ca) a gyermekek és az ifjúság egészséges szabadidő-eltöltésével, aktív életmódjával kapcsolatos tevékenységeket,

cb) a gyermekeket és az ifjúságot érintő kulturális események szervezését,

cc) a gyermekek és az ifjúság iskolán kívüli nevelésével összefüggő tevékenységeket,

cd) a gyermekek és az ifjúság interkulturális tanulását szolgáló programokat,

ce) a gyermekek és az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségek elleni fellépéssel kapcsolatos kezdeményezéseket,

cf) a családi életre neveléssel kapcsolatos programokat,

d) a honismeretet, a helyismeretet elősegítő, a haza és a magyar nemzet szeretetére nevelő ifjúsági programokat,

e) a természeti és épített környezet megóvását, védelmét segítő ifjúsági programokat,

f) az ifjúsági közösségek és szervezetek kezdeményezéseit és tevékenységeit,

g) az ifjúság érdekében tevékenykedő intézményeknek, nem kormányzati szervezeteknek az ifjúság bevonásával megvalósított programjait,

h) a demokráciára neveléssel, a demokratikus működés gyakorlásával, a társadalmi szerepvállalásra való felkészítéssel és az állampolgári neveléssel kapcsolatos ifjúsági programokat és kezdeményezéseket,

i) az emberi jogok tiszteletére és gyakorlására nevelő, továbbá a társadalmi kirekesztés és az idegengyűlölet ellen küzdő ifjúsági programokat és kezdeményezéseket,

j) az ifjúság problémamegoldó képességének erősítését elősegítő programokat,

k) az európai integrációs folyamatban való ifjúsági részvételt, az uniós ismeretek elsajátítását, valamint a nemzetközi kapcsolatok kiépítését segítő kezdeményezéseket,

l) a hátrányos helyzetű gyermek- és ifjúsági csoportok önérvényesítését és integrációját elősegítő programokat,

m) a határon túli magyar ifjúsági szervezetek tevékenységét, kezdeményezéseit,

n) a gyermekek és az ifjúság társadalmi helyzetét, annak változásait elemző kutatási programokat.

7. §

A 6. § a) pontja alapján különösen ifjúsági közösségi tér, ifjúsági információs pont, ifjúsági információs és tanácsadó iroda, közterületi ifjúsági szolgáltatás, valamint ifjúsági tábor létrehozása, fejlesztése, bővítése és működtetése céljából nyújtható be pályázat.

Ifjúsági közösségi tér

8. §

(1) Az ifjúsági közösségi tér az ifjúság közösségi tevékenységének, a szabadidő hasznos eltöltésének, az ifjúsági közösségek és az ifjúsági szervezetek működésének, valamint programjaik megvalósításának keretét biztosító szolgáltatás.

(2) Az ifjúsági közösségi tér feladatai körébe tartozik különösen

a) a helyi ifjúság igényei szerinti kulturális, szabadidős programok szervezése,

b) az ifjúsági közösségek kialakulását és fejlődését elősegítő tevékenység folytatása,

c) az ifjúság testi és lelki egészségét veszélyeztető jelenségekkel kapcsolatos megelőző, figyelemfelhívó programok szervezése,

d) a hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatalokat segítő programok szervezése.

Ifjúsági információs pont

9. §

(1) Az ifjúsági információs pont az ifjúság korosztályi sajátosságainak, szükségleteinek megfelelő információ elérhetőségét biztosító szolgáltatás. Az ifjúsági információs pont

a) a külön jogszabályban meghatározott területek vonatkozásában információgyűjtést és -szolgáltatást végez,

b) biztosítja az országos ifjúsági szolgálat által létrehozott és karbantartott ifjúsági információs bázishoz történő hozzáférés lehetőségét.

(2) Az ifjúsági információs pont szolgáltatása megszervezhető az ifjúsági közösségi tér keretében, illetve mobil információs pont révén is.

(3) Az ifjúsági információs pont tevékenysége ellátása során együttműködik az ifjúság speciális élethelyzetével kapcsolatban tájékoztatási és tanácsadási feladatkörrel rendelkező más intézményekkel, szervezetekkel.

Ifjúsági információs és tanácsadó iroda

10. §

(1) Az ifjúsági információs és tanácsadó iroda biztosítja
a) az ifjúsági információs pont szolgáltatásait,
b) az ifjúság élethelyzetéhez igazodó tanácsadást.

(2) Az ifjúsági információs és tanácsadó iroda az ifjúsági korosztály élethelyzetével összefüggő jogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, továbbtanulási, valamint munkaerő-piaci tanácsadást biztosít.

(3) Az ifjúsági információs és tanácsadó iroda a tanácsadó tevékenységét mindenki számára nyitott formában, a személyes adatok felvétele és rögzítése nélkül végzi.

Közterületi ifjúsági szolgáltatás

11. §

A közterületi ifjúsági szolgáltatás

a) gondoskodik a rendszeresen közterületeken tartózkodó gyermekek, fiatalok és közösségeik felkutatásáról,

b) tájékoztatást nyújt az e törvény, valamint más ágazati jogszabályok alapján nyújtott, az ifjúságot érintő szolgáltatások helyi elérhetőségéről,

c) szervezi az *a)* pont szerinti személyek és csoportok társadalmi integrációját elősegítő közösségi tevékenységeket.

Ifjúsági tábor

12. §

(1) Az ifjúsági tábor – a külön jogszabályban foglalt, a gyermek- és ifjúsági táborra vonatkozó minősítési követelményeknek megfelelő – a gyermekek és az ifjúság közösségi igényeinek kielégítését szolgáló ifjúsági szálláshely.

(2) A települési önkormányzat jegyzője az illetékességi területén található ifjúsági táborokról, továbbá a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyszolgáltatásról szóló külön jogszabály szerinti egyéb szálláshelyekről hatósági nyilvántartást vezet.

(3) A (2) bekezdés szerinti nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:

- a) a szolgáltató nevét, címét, statisztikai számjelét,
- b) a szálláshely megnevezését, címét, típusát, altípusát, minősítését,
- c) a férőhelyek (hálólhelyiségek és fekvőhelyek) számát.

(4) A jegyző az általa vezetett hatósági nyilvántartás adatait legalább évente egy alkalommal a helyben szokásos módon közzéteszi.

Az Ifjúsági Alap bevételi forrásai

13. §

(1) Az Ifjúsági Alap bevételi forrásai a következők:

- a) a központi költségvetésből nyújtott, az éves költségvetési törvényben meghatározott összegű támogatás,
- b) az Ifjúsági Alap javára teljesített önkéntes befizetések,
- c) külön törvényben és más jogszabályokban meghatározott egyéb bevételi források.

(2) Az Ifjúsági Alap számára az éves költségvetési törvényben meghatározott támogatás összege nem lehet kevesebb, mint a tárgyévet megelőző évben biztosított költségvetési forrás.

(3) Az Ifjúsági Alap támogatásainak legalább 70%-át

- a) ifjúsági közösségi tér,
- b) ifjúsági információs pont,
- c) ifjúsági információs és tanácsadó iroda,
- d) közterületi ifjúsági szolgáltatás,
- e) ifjúsági tábor

létrehozására, fejlesztésére, bővítésére és működtetésére kell fordítani.

*A regionális ifjúsági tanácsok***14. §**

(1) A regionális ifjúsági tanács (a továbbiakban: RIT) a régió területén élő, tanuló, dolgozó fiatalok részvételét biztosító döntéshozó, döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő testület.

(2) A RIT

a) dönt az Ifjúsági Alap Tanácsa által a rendelkezésére bocsátott program- és szolgáltatásfinanszírozást szolgáló pénzeszközök régióban történő felhasználásáról,

b) javaslatot tesz az Ifjúsági Alap Tanácsa által a regionális fejlesztési tanács (továbbiakban: RFT) rendelkezésére bocsátott fejlesztési célú pénzeszközök régióban történő felhasználására; a RIT által tett javaslattól eltérő döntést az RFT a szavazati joggal rendelkező tagjai minősített többségének szavazatával, részletes indokolással fogadhat el,

c) figyelemmel kíséri az *a)* és a *b)* pontban meghatározott pénzeszközök felhasználását, amennyiben a támogatási szerződéstől eltérő felhasználást észlel, dönt a támogatás visszafizettetéséről, illetve a *b)* pontban megjelölt esetben annak kezdeményezéséről,

d) együttműködik az ifjúságot közvetlenül érintő feladatokat ellátó, régióban működő szervezetekkel, ellátja az ezzel összefüggő egyeztetési, koordinációs és képviselői feladatokat,

e) figyelemmel kíséri a régióban a regionális, a megyei, a kistérségi és a helyi ifjúsági programok megvalósulását, az ifjúsági szolgáltatásokat, az ifjúsági szervezetek tevékenységét,

f) felméri az *e)* pont szerinti szolgáltatásokhoz, tevékenységekhez kapcsolódó fejlesztési szükségleteket,

g) javaslatot tesz – a regionális fejlesztési célkitűzésekkel összhangban – a 16. § (2) bekezdésének *g)* pontja alapján az országos ifjúsági szolgálat által működtetett regionális ifjúsági szolgáltató iroda szakmai és egyéb szolgáltatásainak fejlesztésére.

(3) A RIT a (2) bekezdés *b)* pontja tekintetében az RFT szakmai bizottságaként működik.

(4) A RIT az ifjúságot érintő kérdések tekintetében részt vesz az RFT-nek a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 17. §-ának (2) és (3) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátásában.

(5) A RIT ülései és döntései nyilvánosak.

15. §

(1) A RIT tagjai

a) a régió területén működő megyei közgyűlések képviselőiben delegált egy-egy, a Közép-magyarországi Régió esetében két személy,

b) a régió területén működő megyei jogú városok önkormányzatainak képviselőiben közösen delegált egy személy, a Közép-magyarországi Régió esetében a fővárosi önkormányzat képviselőiben két személy,

c) az RFT képviselőiben egy személy,

d) a régióban működő ifjúsági szervezetek, továbbá a diák-, hallgatói és – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 37. §-a szerinti – gyermekönkormányzatok által közösen delegált hat nagykorú személy,

e) a miniszter képviselőiben egy személy.

(2) A RIT tagjainak megbízatása három évre szól.

Az országos ifjúsági szolgálat

16. §

(1) Az országos ifjúsági szolgálat a miniszter irányítása alatt álló szakmai szolgáltatásokat nyújtó költségvetési szerv.

(2) Az országos ifjúsági szolgálat

a) szakmai segítséget nyújt a regionális, a térségi és a helyi programok megvalósításában,

b) ellátja az Európai Bizottság ifjúsági programjaiban való részvétellel kapcsolatos feladatokat, segíti az Európai Unió, az Európa Tanács és más nemzetközi szervezetek programfejlesztési és projekttervezési követelményeinek megismertetését és teljesítését,

c) értékeli az Ifjúsági Alapból támogatott, illetve más gyermek- és ifjúsági programokat, közreműködik a szakmai és pénzügyi ellenőrzésben,

d) a gyermekekre és az ifjúságra vonatkozó kutató, fejlesztő és képző tevékenységet szervez és végez,

e) ellátja az Ifjúsági Alap Tanácsának és a regionális ifjúsági tanácsoknak a titkársági feladatait,

f) ellátja a külön jogszabályban meghatározott vagyonkezelési, illetve szakértői feladatokat,

g) regionális ifjúsági szolgáltató irodákat működtet, valamint az ifjúsági korosztály élethelyzetének javítását szolgáló programok és a regionális tervezés

összhangjának megteremtése érdekében együttműködik a regionális tervezésben érintett szervekkel.

Helyi ifjúsági cselekvési terv

17. §

A megyei és fővárosi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelynek illetékességi területén a 7. §-ban meghatározott ifjúsági szolgáltatás működik helyi ifjúsági cselekvési tervet (a továbbiakban: cselekvési terv) alkot.

18. §

(1) A cselekvési terv meghatározza

a) az önkormányzat illetékességi területén az ifjúság részére e törvény alapján nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos önkormányzati intézkedéseket,

b) az intézkedések határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban közreműködő intézményeket és szervezeteket,

c) a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat.

(2) A cselekvési tervben – az (1) bekezdés szerinti intézkedésekkel összefüggésben – az önkormányzat

a) vizsgálja és értékeli a település vagy a megye ifjúságának társadalmi és gazdasági helyzetét, adottságait,

b) meghatározza az ifjúsági szolgáltatások fejlesztésének, illetve az azzal összefüggő önkormányzati intézkedések céljait,

c) bemutatja az önkormányzat ifjúsági civil kapcsolatainak rendszerét.

19. §

(1) Az önkormányzat a cselekvési tervet kétéves időszakra, határozattal fogadja el.

(2) Az önkormányzat a cselekvési terv megalkotásának kötelezettségéről, illetve szándékáról a helyi lakosságot, a helyi ifjúsági társadalmi szervezeteket, valamint a helyi ifjúsági tanácsot a helyben szokásos módon értesíti.

(3) A cselekvési terv tervezetével kapcsolatban – annak a képviselő-testület vagy a közgyűlés elé terjesztését megelőzően – az önkormányzat közmeghallgatást tart.

20. §

(1) Az önkormányzat a cselekvési tervet kétévenként felülvizsgálja.

(2) A felülvizsgálat keretében az önkormányzat áttekinti a cselekvési tervben meghatározott feladatok teljesítése érdekében megtett intézkedéseket, azok eredményeit és hatásait, a feladatok megvalósulásának ütemét, valamint az esetleges elmaradásokat, azok indokát és a teljesülés érdekében szükséges további feltételeket.

(3) A cselekvési terv felülvizsgálatára egyebekben az elfogadására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(4) Az önkormányzat az elfogadott cselekvési tervet, illetve a helyi ifjúsági tanács ahhoz fűzött véleményét a helyi önkormányzat hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon közzéteszi.

Ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottság**21. §**

A megyei és fővárosi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelynek a területén legalább ötezer állandó lakos él, ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottságot alakít.

A helyi ifjúsági képviselő**22. §**

(1) Az ifjúság helyi szintű közügyekben való képviselője, a helyi önkormányzat – e törvény 7. §-a szerinti – ifjúsági szolgáltatásokkal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvétele érdekében helyi ifjúsági tanács hozható létre.

(2) A helyi önkormányzat rendeletben állapítja meg

a) a helyi ifjúsági tanács tagjainak számát,

b) a jelölés, illetve a választás szabályait, helyét és időpontját, valamint

c) a helyi ifjúsági tanács feladatait, továbbá az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvételének kereteit.

Záró és átmeneti rendelkezések

23. §

(1) Ez a törvény a kihirdetést követő hónap első napján lép hatályba.

(2) A Programot 2006. december 31-éig kell első alkalommal a Kormány elé terjeszteni.

(3) Az 5. § szerinti Ifjúsági Alap Tanácsát, valamint a 14. § szerinti regionális ifjúsági tanácsokat első ízben 2006. április 30-ig kell létrehozni.

(4) Ahol jogszabály e törvény hatálybalépését megelőzően Gyermek- és Ifjúsági Alapprogramot említ, azon Ifjúsági Alapot kell érteni.

(5) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény, a Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről szóló 1995. évi CXXI. törvény 105–107. §-ai, valamint 109. §-a (1) bekezdésének 10. pontja, továbbá a miniszterek feladat- és hatáskörének változásával, valamint az Ifjúsági és Sportminisztérium létrehozásával összefüggésben szükséges törvénymódosításokról szóló 1998. évi LXXXVI. törvény 58–64. §-ai.

(6) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg

a) az ifjúsági szolgáltatások működésének engedélyezésével kapcsolatos szabályokat, továbbá

b) a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek üzemeltetési engedélyezésének, hatósági ellenőrzésének, valamint hatósági nyilvántartásának részletes szabályait.

(7) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben határozza meg

a) az ifjúsági szolgáltatások szakmai feladataira és működési feltételeire vonatkozó részletes szabályokat, illetve

b) az Ifjúsági Alap és szervei, valamint az országos ifjúsági szolgálat szervezetének és működésének részletes szabályait.

24. §

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 16. §-ának (9) bekezdése az alábbi utolsó mondattal egészül ki:

„A regionális fejlesztési tanács szakmai bizottságának megalakításáról külön törvény is rendelkezhet.”

INDOKOLÁS

az ifjúsággal kapcsolatos egyes állami feladatokról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

Az elmúlt másfél évtizedben fokozatosan alakultak ki a magyar ifjúságpolitika alapvető súlypontjai, intézményei. A Kormány és az önkormányzatok ifjúsági célú feladatai folyamatosan bővültek, ellátásukhoz a jogalkotó újabb és újabb intézményeket, mechanizmusokat, forrásokat rendelt hozzá. A számos ágazathoz kötődő, illetve eltérő szintű jogi szabályozás, a széttagolt, esetleges ifjúságpolitikai cél-, eszköz-, szolgáltatás- és intézményrendszer mára inkább a fejlődés gátjává, semmint előmozdítójává vált: nem biztosíthatja a felnövekvő generáció tagjainak bekapcsolódását, szocializációját a társadalmi intézményrendszer működtetésébe, sem nemzeti, sem európai szinten. A rendszerváltozás után tizenöt évvel halaszthatatlan feladattá vált az állam és az önkormányzatok ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos feladatainak középtávú tervezését, illetve összehangolását szolgáló keretek megteremtése.

Az Alkotmány 16. §-a szerint: „A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.” Az ifjúság érdekvédelmével kapcsolatosan az állam különös gondoskodási kötelezettsége jogi szabályozásban még nem öltött testet, a másik két szabályozási tárgyban – a létbiztonság, illetve oktatás, nevelés kérdésében – már igen. Az „ifjúság érdekvédelmével” kapcsolatos alkotmányos feladat a Javaslatban az ifjúsággal kapcsolatos állami feladatok koordinációját lehetővé tevő Országos Ifjúsági Program meghatározásával nyer tartalmat. A hatályos jogszabályi környezet további hiányossága, hogy nem rendelkezik az ifjúsági korosztályok társadalmi részvételéről, azaz az élethelyzetet befolyásoló állami, önkormányzati döntéshozatali folyamatokban történő részvétel lehetőségének kereteiről.

A jelenlegi ifjúságkutatói adatok lesújtó képet mutatnak az ifjúság közéleti érdeklődéséről, passzivitásáról. A korosztály tagjai a társadalmi újratermelődés passzív nyersanyagai, egy olyan időszakban, mikor nagyon is lobbanékony hajtóanyagra van szükség. A fiatalok többsége nem látja értelmét annak, hogy megfogalmazza a szükségleteit. Nem hisz abban, hogy egyéni akarata, elszántsága révén helyi, regionális vagy országos folyamatok alakítójává válhat. Nem hisznek abban, hogy a településük, a régiójuk, az országuk és azon belül az ő sorsuk rajtuk, az általuk képviselt szándékokon, érdekeken is múlik. Az ifjúsági korosztály közéleti kérdésektől való

eltávolodása szükségessé teszi a demokratikus értékek gyakorlatban történő megismerését, az önálló, tudatos, aktív állampolgári attitűd kialakulását, a kortárs közösségi kapcsolatok bővítését szolgáló keretek megteremtését.

Az Európai Unióban az ifjúságpolitika nem számít közösségi politikának. Az ifjúságpolitikai területen az egyes tagállamok rendelkeznek főfelelősséggel, ám az EU már megalakulása óta figyelemmel kíséri, támogatja a nemzeti kezdeményezéseket. Az Európai Unió Bizottsága által az „Új lendület Európa fiataljai számára” című ifjúsági Fehér Könyvben megfogalmazottak szerint a tagállamokban a horizontális megközelítés, a nyitottság, a részvétel és a következetesség elveinek kell érvényesülnie a kormányzati ifjúságpolitikákban.

Az EU ifjúságpolitikai szerepvállalásának erősödését mutatja, hogy az ifjúsági dimenzió a Lisszaboni Stratégia féldős értékelésében is megjelent, az ifjúságpolitikai célok integrálódtak a Lisszaboni Stratégia cél- és eszközrendszerébe: az ifjúsági korosztály felkészítése arra, hogy vállalkozói szemlélettel, kreatívan, európai polgárként tudjon fellépni és családot alapítani a szakmai és egyéni élet jobb összhangja révén. A lisszaboni folyamat keretében a fiatalok érdekeit is megjelenítő nemzeti akciótervet alkotott a Kormány, mely részstratégiákat tartalmaz az ifjúsági munkanélküliség visszaszorítására, az oktatási és a foglalkoztatási ágazatok összehangolására, a munka világának és a magánélet összeegyeztetését elősegítő szolgáltatások kialakítására vonatkozóan.

Az Európa Tanács ifjúsági szakértői csoportjának 2003. évi jelentése szerint a koherens és fenntartható ifjúságpolitika kialakítása és végrehajtása érdekében a kormánynak arra kell törekednie, hogy rövid, közép- és hosszú távú célokat határozzon meg az ifjúságpolitika területén, amelyek mandátumot (kompetenciát és hatáskört) biztosítanak az egyes kormányzati szervek számára is. A szakértői csoport ezt folyamatban lévő munkának értékelte, „amely előbb-utóbb egy gyermek- és ifjúsági törvényben ölt testet, s ez legyen jövőbe mutató és elég erős ahhoz, hogy a rövid távú, választások által vezérelt politikát átvészelve.”

A Javaslat a tizenöt éve folyamatosan fejlődő szolgáltatás- és intézményhálózatra épít, továbbá figyelembe veszi az ifjúsági szakterület költségevétési kereteit, azokat bővíteni nem szándékozik. A Javaslat – szabályozási tárgyánál fogva – számos más törvényhez – így különösen a közoktatási, a felsőoktatási, a közművelődési, a szociális és a gyermekvédelmi törvényekhez – kapcsolódik. A Javaslatban foglalt intézkedések megvalósítása nem sérti, hanem kiegészíti a különböző ágazati szabályokban biztosított szolgáltatásokat. Célja, hogy olyan intézményrendszert alakítson ki, illetve erősítsen meg, mely katalizátorként működik a fiatalok mindennapjait érintő intézmény- és szolgáltatásrendszerek tekintetében.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A Javaslát célja egyrészt az ágazatokat átfogó, horizontális állami feladatok körének meghatározása, másrészt az állam és az önkormányzatok egyes, területspecifikus ifjúsági feladatainak leírása és a megvalósításhoz szükséges jogi környezet létrehozása. Az állami közfeladatok megvalósulását az ifjúságpolitika stratégiai szemléletének intézményesítésével, a kormányzati és önkormányzati feladatok, kompetenciák meghatározásával segíti. Egységes definíciókkal és szabályozással körvonalazza az állami ifjúsági intézmény- és szolgáltatásrendszer szervezetét, működését.

A Javaslát célja továbbá, hogy biztosítsa az ifjúság programjait, szervezeteit, kezdeményezéseit segítő támogatási rendszer kiszámítható kereteit. Összhangot teremt továbbá a nemzeti szintű ifjúságfejlesztési stratégiák és az ifjúsági korosztály kezdeményezéseit, illetve az önkormányzatok ifjúsági célú munkáját országos és regionális szinten szakmailag támogató intézményrendszer feladatai között. Célja emellett a gyermekek és fiatalok társadalmi részvételének bővítése. Elősegíti, hogy a korosztály tagjai közösségeken, szervezeteken keresztül, közéletformáló intézményekben és testületekben, a róluk szóló döntések meghozatalában való részvétel által sajátítsák el a társadalmi beilleszkedéshez és az aktív, felelős polgárrá váláshoz szükséges ismereteket, képességeket.

A Javaslát megteremti az ifjúság szervezeti és személyes részvételének rendszerét a demokratikus egyeztető folyamatokban, a korosztályt érintő országos, regionális és helyi szintű döntésekben. A Javaslát valóságos hatásköröket határoz meg az ifjúsági részvétel különböző szintjein, a kormányzattól a helyi önkormányzatokig. Olyan folyamatot generál, melynek eredményeként megalakulhatnak, illetve megerősödhetnek az ifjúsági participáció formái minden települési szinten.

A 2. §-hoz

A Javaslát hatálya a 14-30 év közötti személyekre, illetve az őket képviselő társadalmi szervezetekre, az ifjúsági célú alapítványokra, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező közösségekre, továbbá az ifjúsági céllal létrehozott egyházi szervezetekre terjed ki.

A 14 év alatti személyekre vonatkozó törvényi rendelkezések alapidokumentuma a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november

20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt). A Javaslat személyi hatályának a 14 éven felüliekre való korlátozása így elsősorban a jogrendszer koherenciájának megőrzése érdekében szükséges, mivel a gyermeki jogokra és az érvényesítésükre vonatkozó szabályokat a Gyvt. tartalmazza. A személyi hatály meghatározása kiküszöböli továbbá a Javaslatban meghatározott ifjúsági szolgáltatások és a gyermekvédelmi intézményrendszer feladatainak, illetve a 14 év alatti korosztálynak nyújtandó szolgáltatásoknak a duplikálását.

A hatályos jogszabályokban az ifjúsággal kapcsolatos fogalmak tisztázatlanok, ezért gyakori a következetlen és gyakran ellentmondó, megtévesztő használatuk a jogalkalmazásban. A Javaslat értelmezi az „ifjúsági szervezet”, az „országos ifjúsági szervezet” és az „ifjúsági közösség” – más jogszabályban eddig meg nem határozott – fogalmát. Az értelmezés lehetővé teszi az ifjúsági célú támogatások, a korosztály szervezettségét felmérő kutatások, a felnövekvő generációkkal kapcsolatos a jövőben megalkotandó jogszabályok, illetve egyéb területek kapcsán a koherens fogalomhasználatot.

Az ifjúsági korosztály közösség-szervezésében különösen fontos szerepet játszanak az egyes településeken, kerületekben, lakóközösségekben működő egyházi intézmények. Az egyházak szervezeti felépítéséből következően számos felekezeti közösség nem rendelkezik önálló jogi személyiséggel, így nem tartozik bele a „bejegyzett társadalmi szervezet” kategóriájába. A Javaslat – elismerve ezen közösségek rendkívül jelentős ifjúságsegítői, ifjúságfejlesztői tevékenységét – megteremti annak lehetőségét, hogy a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvény alapján létrehozott egyházi jogi személyek is részt vehessenek a Javaslatban meghatározott egyeztető és forráselosztó testületek munkájában, illetve részesülhessenek az Ifjúsági Alap forrásainak terhére meghirdetendő pályázati támogatásokból.

A Javaslat értelmében a legalább három régióra kiterjedő tevékenységgel rendelkező szervezetek tekinthetők „országos ifjúsági szervezetnek”. A Javaslat ezen megfogalmazása az ifjúsági szervezetek körében az elmúlt években megfigyelhető tendenciákat veszi alapul: folyamatosan növekszik azon szervezetek száma, melyek az elmúlt évekre jellemző tömegszervezeteknél szerényebb tagsággal rendelkeznek, de ifjúságfejlesztő tevékenységük (pl.: képzések, közösségfejlesztő folyamatok, információs projektek) az egész országra kiterjed.

Az „ifjúsági közösség” meghatározása is a napjainkban zajló társadalmi folyamatokra reflektál: egyre növekszik a közéleti, társadalmi szerepeket felvállaló, de a társadalmi szervezetekre vonatkozó jogszabályi kötöttségeket

nem vállaló fiatalok száma. Társadalmunk elemi érdeke, hogy – a Javaslatt értelmében – ezen közösségek fejlesztése az ifjúsági szolgáltatások alapfeladata legyen.

A 3. §-hoz

Az ágazatokat generációs metszet mentén érintő, átfogó ifjúságpolitika nemzeti szintű, széles társadalmi és politikai konszenzuson nyugvó koncepció nélkül nem tervezhető, illetve valósítható meg. Az ifjúsági korosztályoknak a társadalmi és gazdasági fejlődést szolgáló folyamatokba való bekapcsolása demokratikus társadalmunk fenntartható fejlődésének záloga. Az ifjúsági korosztály életminőségének javításáért és lehetőségeinek bővítéséért alapvetően az oktatási, a szakképzési, a foglalkoztatási, a művelődési, a kulturális és a sportágazat a felelős. Meghatározó szerepe van továbbá e téren az otthonteremtési támogatásoknak. A felsorolt ágazatok és támogatási rendszerek együttműködése az elmúlt években mind intenzitását, mind minőségét tekintve fejlődésnek indult. Nem jött létre azonban a stratégiai célok, a jogszabályalkotás és a forráselosztás összhangját megteremtő képes folyamatos egyeztetés keretrendszere. A Javaslattban meghatározott Országos Ifjúsági Program e cél megvalósulását, illetve keretrendszer megteremtését szolgálja.

Nem lehet cél egy valós tartalom nélküli, deklarációkat felsoroló dokumentum megalkotása, ezért indokolt, hogy a Program a célok mellett tartalmazza az azok megvalósításához szükséges feladatokat és ütemezésüket, az elvégzésükhöz szükséges eszközöket, a megvalósításban részt vevő intézményeket és szervezeteket, továbbá a feladatok megvalósításához szükséges pénzügyi forrásokat.

A Javaslatt értelmében a Program két évre szól, a teljesített és az elmaradt intézkedésekről a Kormánynak részletes jelentést kell tennie. A jelentés alapján felül kell vizsgálni a Programot, illetve meg kell határozni az elkövetkező két év intézkedéseit. A Programmal kapcsolatos feladatok egyrészt megteremtik a stratégiai szemléletű ifjúsági közpolitika kereteit, másrészt a kormányzati cikluson belüli beszámolás, beszámoltatás, illetve az esetleges korrekció lehetőségét.

A Program előkészítésében, értékelésében és felülvizsgálatában részt vesz az Ifjúsági Alap – kormányzati és nem kormányzati szervezeteket egyenlő arányban magában foglaló – Tanácsa is. A nem kormányzati szervezetek részvétele biztosítja a Programmal kapcsolatos feladatok nyilvánosságát, társadalmi kontrollját, keretet biztosít továbbá a korosztályi és szakmai szervezetek erőforrásainak becsatornázására.

A 4-5. §-okhoz

Az Ifjúsági Alapról jelenleg is törvény rendelkezik (a Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvény), melyet a Javaslat hatályon kívül helyez. Az Ifjúsági Alap a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram jogutódja.

A jelenleg hatályos jogszabályok értelmében a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa, illetve a regionális ifjúsági tanácsok az ifjúsági ügyekért felelős miniszter véleményének figyelembevételével dönthetnek a rendelkezésükre álló források felhasználásáról. A Javaslat – az elmúlt évek kedvező tapasztalatai alapján, illetve a decentralizációt szolgáló törekvésekkel összhangban – megerősíti a tanácsok függetlenségét, így az Alap forrásai felett teljes körűen az Alap Tanácsa, illetve a regionális ifjúsági tanácsok döntenek.

Az Ifjúsági Alap Tanácsában a kormányzati és nem kormányzati delegáltak egyenlő arányban vesznek részt. A Tanács összetétele biztosítja a közpénzek elosztásának társadalmi kontrollját, másrészt megteremti az ifjúsági korosztályok számára nyújtott közszolgáltatásokért felelős ágazatok közti együttműködés keretét.

A kormányzati struktúra – így az egyes ágazatok, szakterületek minisztériumi felügyeletének – átalakításából eredő nehézségek kiküszöbölése érdekében a Javaslat nem nevezi meg az Alap Tanácsában helyet foglaló központi szerveket, ágazatokat, szakterületeket, a tagok delegálásának jogát a Kormányhoz telepíti. A Javaslatban megfogalmazottakat indokolja továbbá a Tanácsnak az Országos Ifjúsági Program előkészítésében, értékelésében, felülvizsgálatában betöltött szerepe.

A nem kormányzati delegáltak körét az ifjúságsegítő és -fejlesztő munkában kiemelkedő szerepet betöltő szervezetek alkotják. A hallgatók egységes képviselőjét – a felsőoktatási törvényben is megerősített módon – a HÖÖK látja el. Az országos ifjúsági szervezetek köréből a Javaslat nem emeli ki semelyik szervezetet, a delegáltak meghatározásának jogát, illetve lehetőségét a szervezetekre bizza. A delegálás kereteit, eljárásrendjét miniszteri rendelet fogja meghatározni. A Javaslat a forráselosztás átláthatóságának biztosítása érdekében emellett rögzíti a Tanács üléseinek nyilvánosságát.

A 6-7. §-okhoz

Az Alap támogatási céljainak meghatározása során figyelemmel kellett lenni arra, hogy a források jelentős része felett a regionális ifjúsági tanácsok

döntenek, amelyek számára a lehető legszélesebb döntési szabadságot kell biztosítani. Az ifjúsági feladatok jelenlegi, évente változó pályázati rendszerre épülő finanszírozási struktúrája nem biztosítja az ifjúsági ágazat szereplői által nyújtott szolgáltatások, illetve bonyolított programok tervezhető támogatását. A többszereplős forráselosztó rendszerben egyes területek többszörösen, míg mások alig kerülnek finanszírozásra. A számottevő társadalomfejlesztési folyamatokat generáló, így jelentősebb forrásigényű programok számára a jelenlegi rendszer nem nyújt számottevő segítséget: elaprózott forrásokat biztosít, azokat is rendszertelenül. Az Alap Tanácsát és a regionális ifjúsági tanácsokat tehát alkalmassá kell tenni arra, hogy az ifjúsági célú pályázati források teljes vertikumának programozási és elosztási feladatait ellássa, így a célok között feltüntetésre kerültek az ágazat számára kiemelt jelentőséggel bíró – korábban egyéb előirányzatokból támogatott – pályázati célok.

Az elmúlt évek szolgáltatás- és intézményfejlesztési folyamatai jellemzően a fiatalok egyes, speciális élethelyzetére koncentráltak. Kialakult, illetve törvényi szabályozással és normatív finanszírozással megerősítést nyert a köz- és felsőoktatási, a gyermekvédelmi, a családsegítő és további számos szolgáltatás- és intézményrendszer. Az érzékelhető társadalmi igénynek megfelelően azonban már a '90-es éveket megelőzően megjelentek a fiatalok kérdéseire, az előttük álló kihívásokra komplex válaszokat adó, a számos szolgáltatás és intézmény közötti eligazodást és „átjárást” segítő intézmények, melyek keretei – bár számos településen, megyében az ifjúsági szolgáltatások szerves részét képezik – a mai napig nem kerültek szabályozásra, illetve működtetésük a mindenkori önkormányzatok jó szándékának és lehetőségeinek és a településen, térségben működő civil szervezetek erőforrásainak függvénye.

A 8. §-hoz

Az ifjúsági közösségi tér az ifjúsági korosztály közösségi tevékenységének, önszerveződő közösségeik, szervezeteik működésének és programjaik megvalósításának infrastrukturális háttérét, a közösségi stratégiák mentén megvalósuló cselekvések, továbbá a gyermekek és a fiatalok demokráciára nevelésének szakmai támogatását biztosítja. A közösségi tér kereteit jelenleg sok esetben az egyéb ágazatokhoz kötődő intézmények adják. A Javaslat a jelenleg is működő szolgáltatások intézményi kereteit nem kívánja megváltoztatni, meghatározza azonban az ifjúsági korosztályok számára az ifjúsági közösségi tér keretében nyújtandó speciális szolgáltatásokat.

A 9-10. §-okhoz

Az ifjúsági információs és tanácsadó szolgálatok személyre szabott, ügyfélközpontú, alapellátás jellegű információs és tanácsadó, valamint azokat

kiegészítő segítői szolgáltatásokat nyújtanak, elsősorban az ifjúsági korosztály tagjai számára. A szolgáltatás elveit, etikai követelményeit az Európa Tanács R (90) 7. ajánlása az európai fiataloknak nyújtandó ifjúsági célú információs és tanácsadó szolgáltatásokról, valamint az Európai Ifjúsági Információs Charta határozzák meg. A szolgálatok rendszerét jelenleg a nagyobb településeken működő ifjúsági információs és tanácsadó irodák, a kisebb településeket, illetve lakóhelyi, intézményi ifjúsági közösségeket kiszolgáló ifjúsági információs pontok, és az egyes térségek településein rendszerszerűen szolgáltató mobil ifjúsági információs és tanácsadó egységek alkotják. Az ifjúsági információs pontok hálózata nem intézményként, hanem standardizált szolgáltatásként bővíthet, a közművelődési intézményekre, a könyvtári hálózatra, a gyermekjóléti szolgálatokra, hallgatói szolgáltató irodákra, a teleházakra stb. támaszkodva, azokba integrálódva.

A 11. §-hoz

A közterületi ifjúsági szolgáltatás keretében gondoskodni kell a csellengő fiatalok felkutatásáról, információt kell nyújtani a számukra biztosított közszolgáltatások rendszeréről és – az ifjúságsegítés és a közösségfejlesztés módszertanával – elő kell segíteni a fiatalok közösségeinek, szervezeteinek kialakulását. A közterületi ifjúsági szolgáltatás elősegíti a fiatalok társadalmi integrációját, illetve jelentősen növeli a jelenleg is létező, illetve a törvény által meghatározandó szolgáltatások által legnehezebben elérhető fiatalok ellátását, a szolgáltató rendszerbe való bevezetését.

A 12. §-hoz

A táboroztatás, mint az ifjúságsegítés, a nevelés eszköze, a közösségi élményszerzéssel, a tábori programokba integrált képzésekkel, tartalmas és értékteremtő szabadidős programokkal járul hozzá a gyermek- és ifjúsági korosztály társadalmi integrációjához. Az utóbbi években pályázatokon, illetve üdültetési programokon keresztül, jelentős összegekkel került támogatásra a gyermekek és a fiatalok táborozása. A pályázati rendszer, illetve a „projektmenedzser” jellegű kormányzati szerepvállalás helyett hasznosabb, ha az állam a táborozás feltételrendszerének biztosításával, illetve az azt szolgáló intézményrendszer szakmai tartalmát, minőségét garantáló szabályrendszer kialakításával vállal szerepet a gyermekek és a fiatalok táboroztatásában.

A 13. §-hoz

A Javaslat stratégiai célja, hogy az Ifjúsági Alap legyen az ifjúsági célú forráselosztás legfőbb csatornája: az Alap szektor- és ágazatközi együttműködés keretében elosztott forrásaiból kerüljön finanszírozásra a Javaslatban

meghatározott ifjúsági szolgáltatások működtetése, továbbá a társadalompolitikailag is kiemelkedően fontos egyéb célok megvalósítása. A törvény alkalmazásától várt társadalomfejlesztési folyamatok csak a források kiszámítható rendelkezésre állása esetén tarthatók fenn. Az Ifjúsági Alap költségvetési támogatásának garantálása ezt a kiszámíthatóságot teremtheti meg.

Az ifjúsági ágazat számára a legfontosabb fejlesztési terület a fiatalok által nap mint nap igénybe vehető szolgáltatások fejlesztése, ezért az Alap támogatási céljai között azok létrehozása, fejlesztése, bővítése és működtetése kiemelt jelentőséggel bír. A Javaslat rögzíti, hogy az Ifjúsági Alap forrásainak 70%-át e célra kell fordítani.

A 14-15. §-okhoz

A regionális ifjúsági tanácsok (továbbiakban: RIT) az ifjúsági részvétel biztosításában kettős funkciót töltenek be. Egyrészt az Alap forrásainak területi elosztását végző testületek, másrészt a társadalmi egyeztetés regionális szervezetei.

A RIT-ek jelenleg is fontos szerepet játszanak az Alap forrásainak elosztásában. Feladatukat, működésük alapvető szabályait és a Tanáccsal való viszonyukat azonban nem törvény, hanem a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24.) ISM rendelet szabályozza. A Javaslat rendezi a jelenlegi – eltérő szabályozási szintekből eredő – ellentmondásokat, megerősíti továbbá a RIT-ek társadalmi legitimációját: a hatályos szabályozás szerint a RIT-ek civil tagjait országos ifjúsági szervezetek, illetve az egyházak delegálják. A jelenlegi rendszerben tehát a RIT-ek civil tagjai az országos szintről nyerik legitimációjukat, a Javaslat a delegálás jogát a helyi szintre telepíti.

A 16. §-hoz

A Javaslat rendezi az ifjúsággal kapcsolatos helyi és területi, illetve önkormányzati és civil munkát képzéssel, kutatásokkal, módszertani fejlesztéssel, továbbá az Európai Unió irányelveinek, fejlesztési programjainak és forrásainak becsatornázásával segítő intézményrendszer feladatait, jogi környezetét.

Az országos ifjúsági szolgálat és a regionális ifjúsági szolgáltató irodák hálózatára vonatkozó rendelkezések lehetővé teszik, hogy a kormányzati szándékokat közvetítő, de egyidejűleg az önkormányzati ifjúsági munka szükségleteinek is megfelelő szervezetrendszer alakuljon ki és működjön.

Az országos ifjúsági szolgálat, illetve a számára meghatározott feladatok nem újak: jelenleg a költségvetési szervként működő Mobilitás látja el a törvényben foglalt feladatokat. A Javaslat annak a célkitűzésnek tesz eleget, hogy az elmúlt években kialakult ifjúságpolitikai eszközöket összefogóan, rendszerszerűen írja le, szabályozza és határozza meg szerepüket, működésük garanciáit. A Javaslat célja nem a Mobilitásnak, mint intézménynek a megerősítése, hanem a jelenleg indokolatlanul széttagolt, különböző szintű jogszabályokban meghatározott feladatok koherenciájának megteremtése.

Az országos ifjúsági szolgálatra vonatkozó rendelkezések egyrészt a törvényben meghatározott állami feladatokhoz és önkormányzati szolgáltatásokhoz igazítják a mindenkori háttérintézmény tevékenységét, másrészt rendezik a jelenleg a Gyermek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló 1995. évi LXIV. törvényben az intézményrendszer többi elemétől elkülönülten meghatározott regionális ifjúsági szolgáltató irodák státuszát.

Az országos ifjúsági szolgálat által működtetett regionális ifjúsági szolgáltató irodák, illetve a regionális ifjúsági tanácsok kiemelt feladata, hogy az ifjúsági korosztály élethelyzetének javítására, lehetőségeik bővítésére irányuló ágazati célokat és programokat integrálják, illetve megjelenítsék a területi tervezés és fejlesztés folyamatában. E cél a jelenleg hatályos jogszabályokban is megjelenik, a Javaslat azonban ezt a korábbiaknál hangsúlyosabban kezeli.

A 17-20. §-okhoz

Az ifjúságpolitika csak a helyi önkormányzatok aktív közreműködésével lehet sikeres, hiszen a közcélú szabályozás keretében meghatározott szolgáltatások többségét települési, kistérségi, illetve megyei szinten kell biztosítani. Az ifjúságpolitika helyi szinten is csak a társágzatokkal való együttműködés keretében tudja maradéktalanul magvalósítani céljait. Meg kell tehát teremteni az egyes ágazatokhoz tartozó közszolgáltatások és az ifjúsági szolgáltatások együttműködésének kereteit.

A helyi ifjúsági cselekvési terv – a Kormány által elfogadandó Országos Ifjúsági Programoz hasonlóan – meghatározza az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott, e törvényben meghatározott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket, azok határidejét, felelőseit, a közreműködő intézményeket és szervezeteket, valamint az intézkedések megvalósításához szükséges forrásokat.

A helyi ifjúsági cselekvési terv megalkotásának kötelezettsége megteremti az ifjúsági korosztályok számára nyújtott szolgáltatások tervezésének kereteit, elősegíti, hogy az önkormányzatok számára meghatározott feladatok összehangoltan kerüljenek megvalósításra, illetve az azok ellátását szolgáló költségvetési forrásokat az önkormányzat hatékonyan használja fel.

A 21. §-hoz

A Javaslat – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 22. §-ának (1) bekezdése alapján – előírja, hogy az ötezer főnél népesebb településeken az önkormányzat köteles ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottságot működtetni. Ki kell emelni, hogy az Ötv. 24. §-ának (1) bekezdése alapján lehetőség nyílik arra, hogy a bizottság tagjainak kevesebb, mint fele ne települési képviselő legyen, mellyel megerősíthető a fiataloknak, illetve a civil szervezeteknek a döntéshozatali eljárásba történő bevonása. A fenti rendszer a legteljesebb körű véleményezési és döntés-előkészítési jogokat biztosítja az ifjúság képviselőit is magában foglaló testületnek, valamint azt is elősegíti, hogy az ifjúsági feladatok szervesen és szorosan illeszkedjenek az önkormányzati rendszerbe.

A 22. §-hoz

A jelenlegi ifjúságkutatási adatok kettős képet mutatnak az ifjúság közéleti érdeklődéséről. Az adatok szerint nem igaz az a sommás megállapítás, hogy „a fiatalok nem érdeklődnek a közéleti kérdések iránt”, sőt a helyzet ezzel ellentétes: jelentős részük igenis véleményt formál, és – amennyiben erre lehetőség, illetve keret adódik – meg is kívánja fogalmazni azt. A fiatalok tehát nem a közügyektől, hanem az azok intézésének a jelen társadalomban elfogadott formáitól – a képviselői demokrácia intézményrendszerétől – tartják távol magukat. Nem az érdektelenségük, hanem a demokrácia intézményrendszerének jelenlegi formáitól, mechanizmusaitól való idegenkedésük miatt maradnak távol.

Az ifjúság társadalmi részvételének támogatása a fiatalok társadalmi és gazdasági integrációjának nélkülözhetetlen eszköze: csak akkor várható el, hogy a fiatalok aktív és felelős résztvevői legyenek a társadalmi és gazdasági fejlődést szolgáló folyamatoknak, ha azok alakítóivá, „résztvevőivé” válhatnak. A Javaslat megalkotása során fontos cél volt tehát, hogy a fiatalok társadalmi részvételének kereteit adó helyi ifjúsági tanácsokra vonatkozó szabályok a részvételi demokrácia elveinek figyelembevételével kerüljenek kialakításra.

A Javaslat elősegíti az ifjúsági korosztály helyi szintű közügyekben való részvételét, mivel kimondja, hogy e célra helyi ifjúsági tanács hozható létre az önkormányzat rendeletében szabályozott módon.

A helyi ifjúsági tanácsokra vonatkozó rendelkezések lehetővé teszik, hogy megerősödjenek a helyi közügyekben való részvétel iránt érdeklődő, illetve elkötelezett fiataloknak, továbbá az ifjúsági korosztályért tevékenykedő szakmai szervezetnek a helyi közügyekben való részvételének keretei. A Javaslathoz figyelembe veszi, hogy az elmúlt évek során a települési közügyekben való ifjúsági részvételnek számos formája alakult ki, a törvény a helyi közösségek számára meghagyja a számukra leginkább megfelelő szervezeti forma kialakításának szabadságát.

A 23. §-hoz

A hatálybalépésre vonatkozó szabályok megfelelő időt kívánnak hagyni annak érdekében, hogy a szükséges rendeleti szintű szabályokat meg lehessen alkotni, valamint arra, hogy az önkormányzatok, illetve – a jelenleg is működő – forráselosztó testületek munkájában részt vevő kormányzati és nem kormányzati szervezetek felkészülhessenek a jogszabály alkalmazására.

A 24. §-hoz

A területfejlesztés intézményrendszeréhez tartozó egyes szerveknek az országra, a régiókra, a megyékre, kiemelt és kistérségekre kiterjedő rövid, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési céljai, koncepciói és intézkedései elő kell hogy segítsék az ifjúság életminőségének, élethelyzetének, létbiztonságának, társadalmi perspektíváinak javítását; különös tekintettel a tudástökéhez való hozzáférésre, a munkavállalásra, az otthonteremtésre, az egészségmegőrzésre, illetve a jogérvényesítés eszközeihez való hozzáférés esélyeire. A fenti célokat valósítja meg a regionális ifjúsági tanácsok, illetve a területfejlesztési tanácsok szervezetének részleges összekapcsolása. A Javaslathoz meghatározott törvénymódosítást az teszi szükségessé, hogy szakmai bizottságokat jelenleg csak – a szervezeti és működési szabályzatuk keretében – a területfejlesztési tanácsok hozhatnak létre.